

Poradnik Szczepowy

Bohater Szczepu - Alek

oraz Szare Szeregi

Sprawności Szczepu „Zielone Słońce” im. Alka Dawidowskiego

ALEK - dla harcerzy**

1. Wie kim był Aleksy Dawidowski, bohater Szczepu „Zielone Słońce”, zna najważniejsze fakty z jego życia.
2. Wie, co to były Szare Szeregi, na jakie grupy się dzieliły i jakie były ich zadania.
3. Wie, co to była Akcja pod Arsenalem, potrafi wymienić jej 5 bohaterów.
4. Wie, jak wygląda symbol Polski Walczącej.
5. Brał udział w zbiórce lub akcji poświęconej Szarym Szeregom.
6. Zna co najmniej 2 piosenki o Szarych Szeregach.
7. Wraz z zastępem lub drużyną wykonał 1 zadanie poświęcone Szarym Szeregom np: plakat, praca plastyczna.

ALEK* - dla harcerzy starszych i wędrowników**

Wykonał wymagania z łatwiejszej sprawności oraz:

1. Przeczytał książkę Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na Szaniec”, zna sylwetki głównych bohaterów.
2. Wie, co oznacza hasło Dziś-Jutro-Pojutrze.
3. Zna najważniejsze akcje poszczególnych grup Szarych Szeregów, podczas zbiórki zaprezentował jedną z nich.

II Wojna Światowa (1939-1945)

II wojna światowa w Polsce rozpoczęła się 1 września 1939 r. atakiem Niemiec, a 17 września dołączył ZSRR. Polska prowadziła obronę do początku października 1939 r., po czym została podzielona między okupantów. Okres ten charakteryzował się brutalnym terrorem oraz aktywnością Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej.

Największym wystąpieniem zbrojnym przeciwko okupującym Warszawę wojskom niemieckim było Powstanie Warszawskie (Akcja „Burza”), które wybuchło 1. sierpnia 1944 i trwało 63 dni.

Wojna zakończyła się 8 maja 1945r.

Harcerstwo w czasie II Wojny Światowej

Harcerstwo konspiracyjne dzieliło się na dwa piony: Organizację Harcerzy i Organizację Harcerek. Organizacja Harcerzy przyjęła kryptonim „Szare Szeregi. Organizacja Harcerek przyjęła kryptonim „Związek Koniczyn” (od 1943 „Bądź Gotów”).

Szare Szeregi

Po rozpoczęciu II Wojny Światowej przedwojenny Związek Harcerstwa Polskiego musiał zejść do podziemia. 27 września 1939 roku w Warszawie przy ulicy Noakowskiego 12 powstały Szare Szeregi – tajna organizacja harcerzy. Pierwszym naczelnikiem Szarych Szeregów został Florian Marciniak. Kolejnymi naczelnikami Szarych Szeregów byli: Stanisław Broniewski, Leon Marszałek.

Struktura Szarych Szeregów opierała się na przedwojennej strukturze ZHP. Przyjęła jednak system wojennych kryptonimów, oparty na terminologii pszczelarskiej (pasiecznej) w celu zachowania tajemnicy. Główna Kwatera została nazwana Pasieką, chorągwie – ulami, hufce – rojami, drużyny – rodzinami, a zastępy – pszczołami.

Komendantem Warszawskiej Chorągwi Harcerzy, która przyjęła kryptonim Ul Wisła został Stanisław Broniewski pseudonim Orsza, późniejszy dowódca Akcji Meksyk II (Akcji pod Arsenalem).

Chorągiew Krakowska przyjęła nazwę Ul Smok.

Członków organizacji obowiązywało przedwojenne Prawo i Przyrzeczenie harcerskie. Przyrzeczenie uzupełniono dodatkową rotą konspiracyjną:

„Ślubuję na Twoje ręce pełnić służbę w Szarych Szeregach, tajemnic organizacyjnych dochować, do rozkazów służbowych się stosować, nie cofnąć się przed ofiarą życia”.

Podstawową zasadą programu było wychowanie przez walkę. Program został sprecyzowany w koncepcji **„Dziś, jutro, pojutrze”**.

„Dziś” – oznaczało okres konspiracji i przygotowanie do powstania,

„Jutro” – otwartą walkę zbrojną z okupantem, powstanie,

„Pojutrze” – pracę w wolnej Polsce.

Najważniejsze akcje Szarych Szeregów:

Mały Sabotaż (organizacja „Wawer”): Obejmował ośmieszanie okupanta, malowanie znaków Polski Walczącej, kolportaż ulotek, gazowanie kin.

Akcja pod Arsenalem (26 marca 1943): Odbicie Jana Bytnara „Rudego” i innych więźniów z konwoju gestapo w Warszawie.

Akcja w Celestynowie (20 maja 1943): Uwolnienie więźniów transportowanych do obozu koncentracyjnego na stacji kolejowej.

Akcja „Taśma” (sierpień 1943): Atak na niemieckie strażnice graniczne, m.in. pod Sieczychami.

Akcja Kutschera (1 lutego 1944): Udany zamach na Franza Kutschere, dowódcę SS i policji w dystrykcie warszawskim.

Akcja „Wieniec II”: Wysadzanie torów kolejowych i pociągów transportujących zaopatrzenie na front.

Akcje dywersyjne i sabotażowe: Wysadzanie mostów, niszczenie transportów oraz likwidacja funkcjonariuszy gestapo (m.in. akcja „Bürkla”).

W czasie Powstania Warszawskiego harcerze walczyli w oddziałach AK (m.in. bataliony „Zośka”, „Parasol”, „Wigry”), a młodszy („Zawiszacy”) prowadzili Harcerską Poczta Polową.

Organizacja Harcerzy działała w podziale na 3 grupy wiekowe:

Zawiszacy – 12–14 lat

Drużyny „Zawiszy” nie brały zasadniczo udziału w walce. Natomiast szkoliły się do pełnienia służby pomocniczej; również uczestnicząc w tajnych kompletach przygotowywały się do odbudowy Polski po wojnie. Spośród służb pomocniczych, pełnionych przez Zawiszaków, najbardziej znana jest zorganizowana w czasie powstania warszawskiego Harcerska Poczta Polowa, która zajmowała się roznoszeniem listów wśród ludności cywilnej.

Bojowe Szkoły (BS) – 15–17 lat

Drużyny „BS” pełniły służbę w małym sabotażu, będącym akcją propagandową skierowaną do ludności polskiej. Akcja obejmowała pisanie na murach, rozlepianie afiszy i nalepek, rozdawanie ulotek, zrywanie niemieckich flag, usuwanie z wystaw i gablot niemieckich fotografii, gazowanie kin. Do najgłośniejszych akcji należy zdjęcie niemieckiej tablicy z pomnika Mikołaja Kopernika w Warszawie

(wykonana przez Alka Dawidowskiego). W ramach przygotowań do „przełomu” drużyny BS przechodziły przeszkolenie wojskowe, otrzymywały przydziały do jednostek AK.

Grupy Szturmowe (GS) – powyżej 18 lat

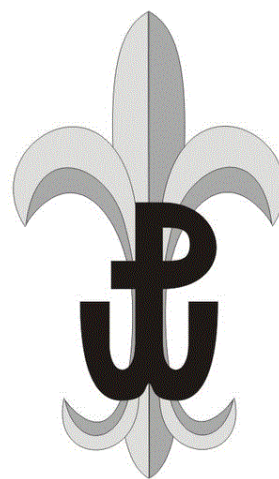
Drużyny „GS”, podporządkowane „Kedywowi” (Kierownictwu Dywersji) Armii Krajowej, pełniły służbę w „wielkiej dywersji”.

W Warszawie w sierpniu 1943 utworzono z nich batalion „Zośka”. Wiosną 1944 powstał batalion „Parasol”. Oddziały „GS” wykonały wiele akcji bojowych, w tym wysadzanie mostów kolejowych, pociągów, odbijanie więźniów (akcja pod Arsenalem, akcja w Celestynowie), zamachy na funkcjonariuszy aparatu terroru (Kutschera, Koppe, Bürkla, oraz odpowiedzialnych za katowanie Jana Bytnara „Rudego”: Schultza i Langego). Inne oddziały GS (np. Chorągwi Radomskiej i Krakowskiej) walczyły w oddziałach partyzanckich oraz prowadziły sabotaż kolejowy. Do „przełomu” oddziały GS przygotowywały się przez szkolenie w szkołach podchorążych (m.in. prowadzona przez Szare Szeregi Szkoła Podchorążych Piechoty Rezerwy „Agricola”).

Do okresu odbudowy powojennej drużyny Grup Szturmowych przygotowywały się kończąc naukę szkolną, podejmując tajne studia wyższe oraz samokształcenie.

Batalion „Zośka” i „Parasol” walczyły w Powstaniu Warszawskim.

Lilijka Szarych Szeregów
z symbolem Polski Walczącej

Pogotowie Harcerek

Organizacja Harcerek działała pod kryptonimem „Związek Koniczyn” (od 1943 r. „Bądź Gotów” – choć potocznie często mówiono o żeńskich Szarych Szeregach). Harcerki prowadziły pomocniczą służbę wojskową (sanitarną i łącznościową, wywiad) oraz służby cywilne: opieka nad sierotami i więźniami, kolportaż podziemnej prasy, tajne nauczanie. Komendantką Wojennego Pogotowia Harcerek była hm. Józefina Łapińska.

Akcja pod Arsenalem

Była to akcja zbrojna Grup Szturmowych Szarych Szeregów o kryptonimie „Meksyk II” przeprowadzona 26 marca 1943 w pobliżu Arsenału u zbiegu ulic: Bielańskiej, Długiej i Nalewki w Warszawie. W jej wyniku uwolniono podharcymistrza Jana Bytnara „Rudego” oraz 20 innych więźniów przewożonych po przesłuchaniach z siedziby Gestapo w alei Szucha do więzienia Pawiak.

Akcja została zaplanowana przez Tadeusza Zawadzkiego ps. „Zośka”. Jej dowódcą był Stanisław Broniewski ps. „Orsza”.

W nocy z 18 na 19 marca 1943 r. Gestapo zaaresztowało Henryka Ostrowskiego ps. „Heniek”, komendanta hufca-plutonu Praga Grup Szturmowych Szarych Szeregów. „Heniek” został poddany brutalnemu śledztwu w celu pozyskania informacji o siatce, do której należał. Kilka dni później ta sama grupa Gestapo dokonała aresztowania Jana Bytnara, komendanta hufca-plutonu „Południe”.

W znanej książce Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na szaniec” Ostrowski został przedstawiony jako ten, który załamał się w śledztwie i zdradził Jana Bytnara „Rudego”. Aleksander Kamiński nie dysponował jednak informacjami, że „Heniek” niczego nie zdradził Niemcom, w rzeczywistości wszystkie materiały gestapowcy wydobyli ze znalezionych w jego mieszkaniu notatek. Wmawianie „Rudemu”, że Ostrowski załamał się w śledztwie, było celowe dla wydobycia zeznań od Bytnara.

Aresztowanie podharcmistrza kaprała podchorążego Jana Bytnara „Rudego” wywołało ogromne poruszenie wśród jego kolegów i towarzyszy broni. Szczególnie dotknęło podharcmistrza kaprała podchorążego Tadeusza Zawadzkiego „Zośkę”, dowódcę warszawskich Grup Szturmowych, który tego samego dnia opracował plan ataku, zaakceptowany przez harcmistrza Floriana Marciniaka, naczelnika Szarych Szeregów i harcmistrza Stanisława Broniewskiego „Orszę”, komendanta Chorągwi Warszawskiej „Ul Wisła” Szarych Szeregów. Do akcji „Meksyk” wystawiono zespół bojowy, lecz w ostatniej chwili działania odwołano z powodu braku decyzji wojskowego dowódcy, ponieważ nie było go w Warszawie. Przez krótki czas doprecyzowano szczegóły odbicia więźniarki z „Rudym” i innymi więźniami. Ponowne wystawienie zespołu do akcji nastąpiło trzy dni później, po uzyskaniu informacji o przewiezieniu Bytnara do siedziby gestapo.

Miejsce ataku wybrano bardzo starannie. Specyficzny układ ulic w tym punkcie Warszawy powodował, że auto nadjeżdżające od strony placu Teatralnego musiało pokonać jeden po drugim dwa zakręty, konieczne było zatem znaczne zmniejszenie prędkości przez kierowcę więźniarki. Bardzo istotnym argumentem za wyborem skrzyżowania Długiej i Nalewek była również największa z możliwych odległość od siedziby Gestapo w al. Szucha – dalej więźniarka wjeżdżała za mury warszawskiego getta, gdzie nie można było przeprowadzić ataku.

Zespół został podzielony na grupy i sekcje.

- Grupa „atak” – dowódca Tadeusz Zawadzki „Zośka”. Grupa ta składała się z czterech sekcji:
 - „butelki”, dowódca: Jan Rodowicz „Anoda”
 - „Sten I”, dowódca: Sławomir Maciej Bittner „Maciek”
 - „Sten II”, dowódca: Jerzy Gawin „Słoń”
 - „granaty”, dowódca: Maciej Aleksy Dawidowski „Alek”
- Grupa „ubezpieczenie” – dowódca: Władysław Cieplak „Giewont”

Do ataku na więźniarkę doszło u zbiegu ulic Długiej i Bielańskiej w Warszawie w pobliżu budynku Arsenалу. Samochód wiozący „Rudego” został obrzucony butelkami z benzyną i zatrzymany. W wyniku ostrzału dwóch żołnierzy podziemia zostało śmiertelnie rannych, a jeden schwytany i później rozstrzelany. Niemcy stracili 4 zabitych (załoga spalonej więźniarki Gestapo i policjant). Rannych zostało też 9 żołnierzy. „Rudego” przeniesiono do oczekującego nieopodal samochodu i wywieziono z miejsca akcji.

W akcji pod Arsenalem uwolniono 21 więźniów, wśród nich obok „Rudego” także Henryka Ostrowskiego „Heńka”. W sumie wzięło w niej udział 28 członków Szarych Szeregów. Cena za sukces tej akcji była jednak wysoka. Następnego dnia w odwecie Niemcy rozstrzelali na dziedzińcu Pawiaka 140 Polaków i Żydów.

Tylko jedenastu uczestników akcji dożyło końca wojny. Dowódca grupy Tadeusz Zawadzki ps. „Zośka”, zginął 20 sierpnia 1943 r. w czasie rozbicia strażnicy granicznej w miejscowości Sieczychy. Odbity „Rudy” zmarł 30 marca 1943 r. na skutek obrażeń zadanych przez gestapowców w czasie przesłuchania. Tego samego dnia zmarł także Aleksy Dawidowski „Alek”, ranny podczas ewakuacji spod Arsenалу. Akcja miała jednak istotne znaczenie dla morale mieszkańców Warszawy. Harcerze pokazali w ten sposób siłę Armii Krajowej i umocnili opór Polaków przeciw okupantom.

Średnia wieku uczestników akcji pod Arsenalem wynosiła około 21 lat.

W celu upamiętnienia akcji pod Arsenalem i uczczenia jej uczestników co roku w Warszawie Związek Harcerstwa Polskiego i Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej organizują rajdy: „Arsenał” (ZHP) i „Meksyk” (ZHR).

Co roku 26 marca o 17.30 (godzina rozpoczęcia akcji) pod gmachem Arsenалу są organizowane uroczystości rocznicowe z apelem poległych.

Alek, Rudy i Zośka

Stanisław Broniewski „Orsza”

Maciej Aleksy Dawidowski
ps.„Alek”, „Glizda”, „Kopernicki”, „Koziorożec”

(ur. 3 XI 1920 w Drohobyczu, zm. 30 III 1943 w Warszawie)

Uczęszczał do koedukacyjnej Prywatnej Szkoły Powszechnej Zofii Szadebergowej przy ul. Hożej 48. W 1932 rozpoczął naukę w męskim Państwowym Gimnazjum im. Stefana Batorego przy ul. Myśliwieckiej 6. W 1937, po ukończeniu gimnazjum, w tej samej szkole rozpoczął naukę w dwuletnim liceum ogólnokształcącym. Wraz m.in. z Janem Bytnarem (z którym siedział w jednej ławce), Tadeuszem Zawadzkim, Janem Wuttkem i Andrzejem Zawadowskim uczył się w klasie matematyczno-fizycznej. W maju 1939 zdał w „Batorym” maturę.

W 1933 dołączył do 23 Warszawskiej Drużyny Harcerzy im. Bolesława Chrobrego (23 WDH), od koloru chust nazywanej „Pomarańczarnią”. W lipcu 1935 uczestniczył w Jubileuszowym Zlocie ZHP w Spale.

Używał wyłącznie swego drugiego imienia - Alek. Był wysokim, szczupłym blondynem. Wyróżniał się dużą sprawnością fizyczną – grał w koszykówkę, doskonale pływał, uzyskiwał wysokie wyniki w zawodach lekkoatletycznych.

We wrześniu 1940 rozpoczął naukę w Państwowej Szkole Budowy Maszyn.

W marcu 1941 z grupą przyjaciół z 23 WDH, wstąpił do Szarych Szeregów Chorągwi Warszawskiej (Ul „Wisła”). Był jednym z najaktywniejszych członków „Wawra”, wykazując się w czasie przeprowadzanych akcji dużym zaangażowaniem, pomysłowością i odwagą. Celował m.in. w zarzucaniu polskich flag na druty tramwajowe, skąd Niemcom szczególnie trudno było je zdjąć. Zerwał także wielką hitlerowską flagę z gmachu PKO przy ul. Marszałkowskiej. Największy rozgłos przyniosło mu jednak zdjęcie niemieckiej tablicy z monumentu Mikołaja Kopernika. Otrzymał za

to od Komendanta Głównego „Wawra” Aleksandra Kamińskiego honorowy pseudonim „Kopernicki”. Jednocześnie został ukarany za przeprowadzenie akcji bez zgody dowództwa.

W ramach działalności w Grupach Szturmowych, wraz z Janem Bytnarem, dowodził hufcem Południe. W listopadzie 1942 roku Niemcy aresztowali matkę Alka, która została następnie przewieziona do obozu koncentracyjnego. Alek bardzo przeżył te wydarzenia.

W 1942 po odbyciu kursu podharc mistrzowskiego (tzw. szkoła za lasem) został mianowany podharc mistrzem i uzyskał pseudonim instruktorski „Koziorożec”.

17 stycznia 1943 został zatrzymany przez Niemców podczas ulicznej łapanki. Uratował się, wyskakując z samochodu, którym był przewożony razem z innymi zatrzymanymi.

Gdy aresztowano jego przyjaciela Jana Bytnara, Alek opracował plan jego odbicia. Podczas akcji pod Arsenalem (26 marca 1943), dowodził sekcją „Granaty” w grupie „Atak”.

W czasie odwrotu z akcji został ciężko ranny w brzuch. Rana postrzałowa brzucha okazała się bardzo poważna. Dawidowski został przewieziony do szpitala Dzieciątka Jezus, lecz jego stan bardzo szybko się pogarszał.

Zmarł w szpitalu 30 marca. Tego samego dnia w Szpitalu Wolskim zmarł także Jan Bytnar „Rudy”.

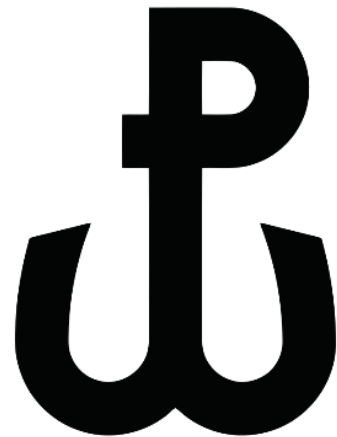
Ordery i odznaczenia

- Za bohaterską postawę wobec wroga i śmierć na posterunku rozkazem Komendanta Sił Zbrojnych w Kraju gen. Stefana Roweckiego „Grota” z 3 maja 1943 został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari
- W 2011 został odznaczony pośmiertnie Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Kotwica – symbol Polski Walczącej

Symbol w kształcie kotwicy, której człon w kształcie litery **P** symbolizuje Polskę, a ramiona literę **W** – walkę. Znak „kotwicy” rysowany był na murach i chodnikach okupowanego kraju jako graffiti.

Ważną osobą propagującą znak kotwicy był Jan Bytnar, twórca szablonu i pieczętek ze znakiem kotwicy. Zdobył rozgłos namalowaniem znaku „kotwicy” na cokole pomnika Lotnika. Był to czyn wymagający dużej odwagi, gdyż plac znajdował się na granicy dzielnicy policyjnej.

ŚPIEWNICZEK

piosenki o Szarych Szeregach

Pałacyk Michla

Pałacyk Michla, Żytnia, Wola,
bronią jej chłopcy od „Parasola”,
choć na „tygrysy(1)” mają visy(2) –
to warszawiaki, fajne chłopaki – są!

Czuwaj wiaro i wytężaj słuch,
pręż swój młody duch, pracując za dwóch!

Czuwaj wiaro i wytężaj słuch,
pręż swój młody duch, jak stal!

Każdy chłopaczek chce być ranny...
sanitariuszki – morowe panny,
i gdy cię kula trafi jaka,
poprosisz pannę – da ci buziaka – hej!

Czuwaj wiaro i wytężaj słuch...

Z tyłu za linią dekowniki,
intendentura, różne umrzyki,
gotują zupę, czarną kawę –
i tym sposobem walczą za sprawę – hej!

Czuwaj wiaro i wytężaj słuch...

Za to dowództwo jest morowe,
bo w pierwszej linii nadstawia głowę,

a najmorowszy z przełożonych,
to jest nasz „Miecio”(3) w kółko golony – hej!

Czuwaj wiaro i wytężaj słuch...

Wiara się bije, wiara śpiewa,
szkopy się złoścą, krew ich zalewa,
różnych sposobów się imają,
co chwila „szafę”(4) nam posuwają – hej!

Czuwaj wiaro i wytężaj słuch...

Lecz na nic „szafa” i granaty,
za każdym razem dostają baty
i co dzień się przybliża chwila,
że zwyciężymy! I do cywila – hej!

Ballada o Arsenale

W czterdziestym trzecim to działo się
Gdy oddział chłopców maskował się
Dwudziestu siedmiu tylko ich było
A jednak tylu właśnie starczyło.

Był mężny Alek i piękny Zośka
I Jaś Anoda i Wielki Słoń
Pod Arsenalem wytrwale stali
Samochodu więźniarki czekali.

O Arsenale jest ta ballada
O jednej z akcji Warszawy mej
Co nigdy wrogom się nie poddała
Nikt nie ujarzmił nigdy jej.

Szare szeregi

Gdzie wichry wojny niesie wiatr
Tam zza rogów stu
Stoi harcerzy szara brać
Opaska biało-czerwona.

Szare Szeregi, Szeregi, Szare Szeregi
W szarych mundurach harcerska brać.

Choć ma zaledwie 10 lat
Nie straszna jest mu śmierć
Na barykadach stoi chwyt,
Opaska biało-czerwona.

Chwycił butelkę pełną benzyny,
Wybiegł na drogę z nią,
Krzyknął do swoich „Czuwaj chłopaki!”
I zginął za biało-czerwoną.

Nie straszny im już wojny czas,
Ni strzał zza rogów stu.
Stoi harcerzy szara brać
Opaska biało-czerwona.

Marsz Mokotowa

Nie grają nam surmy bojowe
i werble do szturmów nie warczą,
nam przecież te noce sierpniowe
i prężne ramiona wystarczą.

Niech płynie piosenka z barykad,
wśród blokad, zaułków, ogrodów,

z chłopcami niech idzie na wypad,
pod rękę, przez cały Mokotów.

Ten pierwszy marsz ma dziwną moc,
tak w piersiach gra, aż braknie tchu,
czy słońca żar, czy chłodna noc,
prowadzi nas pod ogniem z luf.

Ten pierwszy marsz to właśnie zew,
niech brzmi i trwa przy huku dział,
batalion gdzieś rozpoczął szturm,
spłynęła łza i pierwszy strzał!

2. Niech wiatr ją poniesie do miasta
jak żagiew płonącą i krwawą,
niech w górze zawiśnie na gwiazdach,
czy słyszysz, płonąca Warszawo?

Niech zabrzmi w uliczkach znajomych,
w Alejach, gdzie bzy już nie kwitną,
gdzie w twierdze zmieniły się domy,
a serca z zapалу nie stygną!

Ten pierwszy marsz ma dziwną moc,
tak w piersiach gra, aż braknie tchu,
czy słońca żar, czy chłodna noc,
prowadzi nas pod ogniem z luf.

Ten pierwszy marsz niech dzień po dniu,
w poszumie drzew i w sercach drży,
bez próżnych skarg i zbędnych słów,
to nasza krew i czyjeś łzy!

Ptaki ptakom

Wybiegani, wyśpiewani, wybawieni,
Siądźcie wokół do ogniska mego stóp,
Chcę powiedzieć wam o tamtej złej jesieni,
Kiedy powstał ten harcerski, leśny grób.

Mieli myśli rozwichrzone jak my dzisiaj
I mundury te harcerskie mieli też,
Lecz stanęli w pogotowiu, gdy padł wystrzał,
Aby bronić tej najwyższej z wielkich wież.

Harcerze, którym słowa na ustach zamierały,
Harcerki, którym uśmiech zabrał wojny czas,
Jak ptaki po przestworzach losu szybowali,
By upaść jak rzucony bez nadziei głaz.

Mogli odejść, mogli uciec w swoje jutro,
Nikt by słowa wypowiedzieć nie był śmiały,
Lecz stanęli chociaż było im tak trudno,
Gdy za strzałem padał wciąż kolejny strzał.

To dla Polski tak czuwali dniem i nocą,
Polski sztandar osłaniając własną krwią
I odeszli, kiedy wzięto ich przemocą,
Aby w ziemię wtopić całą duszę swą.

Niech im pokłon odda nasze pokolenie,
Tym co odejść tam musieli mimo snów
I gdy przyjdą, by podeptać nam marzenia
Polski sztandar my osłońmy piersią znów.

Hymn Szarych Szeregów

I iść będziemy w Polskę Szarymi Szeregami
I będzie Bóg nad nami, i będzie naród z nami.
I będziem iść jak hymny wskroś miast, wskroś wsi, polami
I będziem równać w prawo Szarymi Szeregami.

Gdy rzuca nam wyzwanie ze wschodu i z zachodu
Ruszymy do pochodu, Zawisza miecz nam poda.
Zabębni ziemia twardo gąsienic kopytami
I będziem równać w prawo Szarymi Szeregami.

I będziem gmach budować harcerskim zwykłym bojem,
Otworzym wszczep podwoje dla trudu, dla pokoju.
I będzie Polska młoda, my będziem Polakami
I stanie straż przed gmachem Szarymi Szeregami.